

Čís. 1813.

Ovocný strom, třebas ojedinelý a třebas na pozemku, zemědělsky obdělávaném, náleží ku podstatě svěřenství.

(Rozh. ze dne 5. září 1922, Rv I 340/22.)

Dne 18. února 1920 propadla se následkem dolování provozovaného žalovaným těžářstvem půda na pozemku, náležejícím k rodinnému svěřenství C., čímž zničeno bylo osení pšenice a vyvrácen jeden dorostlý hruškový strom. Svěřenství uprázdnilo se dne 25. března 1920 úmrtím Carlosa C. a svěřenský soud přenesl správu a užívání na Dra Alfensa C-a s účinkem od 25. března 1920. Žalobě, jíž domáhala se pozůstalost po Carlosu C-ovi na těžářstvu náhrady škody za zničené osení a vyvrácený strom, bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y vyhověno, o d v o l a c í m s o u d e m z těchto d ů v o d ů: Návrh na změnu rozsudku odůvodňuje žalovaná tím, že věc sporná byla soudem stolice prvé nesprávně posouzena po stránce právní, kterážto vada po náhledu žalované spočívá v tom, že soud ten neprávem přiznal žalující pozůstalosti oprávnění k žalobě, ačkoliv uplatňovati nárok zažalovaný byl by oprávněn jedině opatrovník svěřenství. Vzhledem k § 630 obč. zák. a ku §§ 228 a 254 nesp. pat. byl by ovšem jedině opatrovník svěřenství býval oprávněn, zahájití spor, kdyby škoda, o kterou jde, dotýkala se samotné podstaty svěřenské. Tomu ale není tak. Pozemek, o nějž tu jde, poznačen jest v deskách zemských jako role a že rolí skutečně také až dosud jest, vysvítá z toho, že byl oset pšenicí. Domáhá-li se nyní žalující pozůstalost náhrady škody vzniklé tím, že na poli tom zničeno bylo osení, podává se již z povahy věci samé, že jest to škoda na plodech, která s porušením pozemku jako takového nemá pranic společného. Nejinak má se věc i se škodou, vzešlou vyvrácením hrušky. Zkáza ovocného stromu mohla by ovšem za jistých okolností míti vliv i na podstatu svěřenství, kdyby snad na vždy, nebo snad na dlouhá léta zničeny byly rozsáhlé zahrady. K tomu nemůže však nikterak býti přirovnáno, když zničen byl jen jediný štěp a k tomu ještě na pozemku, jenž v prvé řadě jest určen, aby pěstovalo se na něm obilí. Všude, kde pěstují se ovocné stromy v značnějším množství, zachází tu i tam některý ze stromů, — dočasný uživatel pozemku pravidelně zasadí na místě zašlého stromu mladý a strom starý přijme jako každý jiný plod, jehož mu půda poskytla. Nelze proto zde, i když zničen byl strom, mluvití o škodě, která zasáhla podstatu svěřenství. Škodou, o kterou zde jde, byly tudíž jedině plody svěřenství — pokud se týče jenom tato škoda má býti nahrazena a právě tak, jako byl by oprávněn podle § 631 obč. zák. domáhati se náhrady té dočasný majitel svěřenství, může tak učiniti i jeho pozůstalost (§ 547 obč. zák.) pokud se týče přihlásivší se dědic, obzvláště když tento jest i nástupcem svěřenství a když mu jak správa tak užívání pozůstalosti a to i svěřenské byly již svěřeny (§§ 511 a 631 obč. zák.).

Nejvyšší soud přiznal žalující pouze náhradu za zničené osení.

D ů v o d y:

Co do náhrady škody za zničené osení pšenice v nesporné výši 73 Kč 43 h sdílí dovolací soud právní názor druhé stolice a poukazuje dovolání žalované firmy, uplatňující dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. na důvody odvolacího soudu s dodatkem, že se zde jedná o náhradu škody za zničení osetí nastavší v únoru 1920, tedy před úmrtím zůstavitele a nikoliv o náhradu škody za ušlou sklizeň sporné pšenice, pročez aktivní legitimaci žalující pozůstalosti nevádí okolnost, že majitel svěřenství zemřel přede žněmi v březnu 1920. Jinak nelze dovolání upříti oprávněnosti. Dle § 631 obč. zák. přísluší majiteli svěřenství nárok pouze na požitky svěřenského statku a nikoli na jeho podstatu. Stromy jsou dle § 295 obč. zák. příslušenstvím pozemků a nemovitými věcmi právě tak, jako pozemky samy, a proto patří ovocný strom k podstatě svěřenství a pouze ovoce k jeho požitkům. Ani dle doslovu ani dle smyslu uvedených míst zákonných ustanovení nelze přihlížeti k tomu, že jde v tomto případě pouze o jediný strom na pozemku, jenž v prvé řadě jest určen k tomu, by pěstovalo se na něm obilí. Správnosti tohoto názoru nasvědčuje ustanovení § 511 obč. zák., jenž přisuzuje požívateli pouze dříví poražené dle pravidel lesnictví a nikoli kmeny ovocných stromů. Kdyby byl správným názor odvolacího soudu, nebylo by přesné hranice mezi podstatou svěřenského statku a jeho požitky, ačkoliv nelze se obejít bez jasného a spolehlivého rozeznávání v tomto směru vzhledem k ustanovení §§ 618, 629, 630, 631, 632, 642 a 643 obč. zák. a §§ 224, 225, 226, 229, 243, 244 a 254 nesp. říz. Hruška patřila tedy k podstatě svěřenství a nikoliv k žalující pozůstalosti, která proto není oprávněna domáhati se náhrady škody za vyvrácenou hrušku.

Čís. 1814.

Opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé podle § 54 ústavní listiny ze dne 25. srpna 1920, čís. 494 sb. z. a n., o úpravě a úhradě cen mlýnských výrobků.

Kdo byl pachtýřem dne 1. září 1920, musí zaplatiti celou moučnou dávku, třebaš po té pachtýřem býti přestal.

(Rozh. ze dne 5. září 1922. Rv I 430/22.)

Straně žalující jako vlastníci dvoru Ch. byla předepsána na základě opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé ze dne 25. srpna 1920, čís. 494 sb. z. a n. k úhradě nákladů, spojených se zlevněním mouky pro vrstvy méně majetné dávka 4065 Kč, splatná dle ustanovení § 6 opatření ve dvou lhůtách a to jednou polovicí 2032 Kč 50 h dne 1. října 1920 a druhou polovicí 2032 Kč 50 h dne 1. dubna 1921. Strana žalovaná byla do prosince 1920 pachtýřem dvoru v Ch. a pacht končil dle smlouvy pachtovní 15. prosince 1920. Dle § 6 opatření a § 3 prováděcího nařízení ze dne 23. září 1920, čís. 541 sb. z. a n. přesunula strana žalující dávku tuto na žalovaného jako skutečného uživatele této půdy a vyzvala ho, by tuto dávku zaplatil. Týž skutečně první splátku 2032 Kč 50 h zapravil, ale odepřel druhou splátku 2032 Kč 50 h